

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΙΝΙΚΟΛΟΓΩΝ

Σημείωμα του εκδότη

Αγαπητοί φίλοι,

Στην οθόνη σας βλέπετε το πρώτο τεύχος των *Nova Criminalia*, της νέας ηλεκτρονικής περιοδικής έκδοσης της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων.

Σκοπός της πρωτοβουλίας μας είναι η ενημέρωσή σας για θέματα αιχμής που απασχολούν τους ποινικολόγους: Νέα νομοθετήματα, σημαντικές δικαστικές αποφάσεις, ζητήματα της πράξης, σχόλια και απόψεις κοινού ενδιαφέροντος.

Στο εναρκτητήριο τεύχος των NC θα βρείτε περιεκτικά κείμενα που επιτρέπουν την ταχεία ενημέρωσή σας και συνάμα παρέχουν την βάση για διάλογο και περαιτέρω προβληματισμό.

Φιλοδοξούμε το ηλεκτρονικό περιοδικό της ΕΕΠ να αποτελέσει ελεύθερο και δυναμικό βήμα ανταλλαγής απόψεων, ανοικτό σε όλη την κοινότητα των ποινικολόγων.

Σας προσκαλούμε γι' αυτό να συμβάλετε με κείμενα, σχόλια και ιδέες σας στον εμπλουτισμό και την μακροβιότητα της έκδοσής μας.

Καλή ανάγνωση!

Ηλίας Γ. Αναγνωστόπουλος

Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων

Σε αυτό το τεύχος

2 Νομοθεσία

- Εορταστικοί νομοθετικοί αιφνιδιασμοί - *Β. Αλεξανδρής*
- Νέες ρυθμίσεις για τη δέσμευση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων (ν. 4478/2017) - *Ι. Ανδρουλάκης*
- Ευρωπαϊκή εντολή έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ν. 4489/2017) - *Α. Παπαδοπούλου*

5 Νομολογία

- Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 5154/2017 ΤρΔΕΦΑΘ (προσαύξηση χρηματικών ποινών) - *Β. Πετρόπουλος*

- Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 3242/2016 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων Αθηνών (υπόθεση Siemens / δικαίωμα μετάφρασης) - *Π. Κουρελέας*
- Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 1285/2016 ΑΠ (ιατρική αμέλεια/εσφαλμένη διάγνωση) - *Ν. Βιτώρος*
- Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 10/2017 ΑΠ (παράβαση καθήκοντος) - *Ι. Αναστασοπούλου*

10 Νομικά Ζητήματα

- Ζητήματα αρμοδιότητας στα εγκλήματα του άρθρου 308 Α ΚΠΔ - *Π. Πανταζής*

Εορταστικοί νομοθετικοί αιφνιδισμοί

Βασίλης Ε. Αλεξανδρής

Δικηγόρος, Δ.Ν., π. Πρόεδρος ΔΣΑ

Με τροπολογία του Υπουργού Δικαιοσύνης στο (τότε) σχέδιο νόμου «Μέτρα θεραπείας ατόμων που απαλλάσσονται από την ποινή λόγω ψυχικής ή διανοητικής διαταραχής και άλλες διατάξεις», που ψηφίστηκε παραμονές των Χριστουγέννων (22.12.2017), μεταβλήθηκε ουσιαστικά κατά περιεχόμενο το ά. 340 ΚΠΔ («προσωπική εμφάνιση του κατηγορουμένου»).

Ειδικότερα, στα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου Ι προβλέπεται σήμερα ότι: «Μη εμφάνιση ή μη παράσταση ή με οποιονδήποτε τρόπο μη εκπροσώπηση του κατηγορουμένου από πληρεξούσιο δικηγόρο στις επόμενες της εναρκτήριες συνεδριάσεις του δικαστηρίου δεν εμποδίζει την πρόοδο της δίκης. Στις ως άνω περιπτώσεις περιλαμβάνεται και η παραίτηση του πληρεξουσίου δικηγόρου ή η ανάκληση της προς αυτόν εντολής από τον κατηγορούμενο».

Η ανωτέρω νομοθετική πρωτοβουλία στερείται προδήλως βασικών δικαιοκρατικών εγγυήσεων.

Πρώτον, έλαβε χώρα ταχύτατα, χωρίς να έχει προηγηθεί η απαιτούμενη στοιχειώδης διαβούλευση, ενώ μάλιστα εκκρεμεί το σχέδιο του νέου ΚΠΔ (που έχει ήδη υποβληθεί στον Υπουργό).

Δεύτερον, υπολαμβάνει κατά αμάχητο τεκμήριο την μη αυτοπρόσωπη εμφάνιση ή την μη διαπληρεξουσίου εκπροσώπηση του κατηγορουμένου ως «παραίτηση» από τα σχετικά δικαιώματά του και ακολούθως τον «τιμωρεί», επιβάλλοντας ως κύρωση την πρόοδο της δίκης ερήμην του και μάλιστα χωρίς προηγούμενη ενημέρωσή του!

Τρίτον, ομοίως κατά αμάχητο τεκμήριο υπολαμβάνει την παραίτηση πληρεξουσίου δικηγόρου ή την ανάκληση της σχετικής εντολής από τον κατηγορούμενο ως «κατάχρηση» εκ μέρους είτε του συνηγόρου είτε του κατηγορουμένου κι έτσι «τιμωρεί» τον τελευταίο με την πρόοδο της δίκης, χωρίς νομική αρωγή.

**“ η επίμαχη
ρύθμιση δεν είναι
συμβατή με την
ενωσιακή δικαιοταξία και την ΕΣΔΑ.
Αντιβαίνει ευθέως
στο δικαίωμα του
κατηγορουμένου
να παρίσταται στη
δίκη του ή/και να
έχει συνήγορο ”**

Ως εκ τούτου, ακόμη και υπό το πρόδηλο –κατά την αιτιολογική έκθεση της εν λόγω τροπολογίας– περιορισμένο πεδίο εφαρμογής σε «δίκες μακράς διάρκειας» που η εκδίκασή τους έχει ήδη ξεκινήσει, η επίμαχη ρύθμιση δεν είναι συμβατή με την ενωσιακή δικαιοταξία και την ΕΣΔΑ. Αντιβαίνει ευθέως στο δικαίωμα του κατηγορουμένου να παρίσταται στη δίκη του ή/και να έχει συνήγορο, σύμφωνα αφενός με το ά. 8 της Οδηγίας (ΕΕ)2016/343

και τα ά. 3 και 9 της Οδηγίας (ΕΕ) 2013/48, αφετέρου με το ά. 6 παρ. 1 και 3 εδ. γ της ΕΣΔΑ.

Ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών και η Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων διοργανώνουν την Πέμπτη 15 Φεβρουαρίου 2018 και ώρα 7μ.μ. δημόσια συζήτηση στην αίθουσα «Μιχάλης Ζαφειρόπουλος», με θέμα:

**«Δίκες χωρίς συνήγορο;
Το άρθρο 340 ΚΠΔ μετά τον Ν. 4509/2017»**

Εισηγητές:

Βασίλης Αλεξανδρής, ΔΝ, π. Πρόεδρος ΔΣΑ
Αριστομένης Τζαννετής, Γεν. Γραμματέας ΕΕΠ
Γεώργιος Τριανταφύλλου, Επίκ. Καθηγητής ΕΚΠΑ
Βασίλης Χειρδάρης, Δικηγόρος

Συντονιστής:

Ηλίας Αναγνωστόπουλος, Πρόεδρος ΕΕΠ

Στην εκδήλωση θα απευθύνει χαιρετισμό ο κ. **Δημήτρης Βερβεσός, Πρόεδρος ΔΣΑ.**

Νέες ρυθμίσεις για τη δέσμευση και δήμευση περιουσιακών στοιχείων (ν. 4478/2017)

Ιωάννης Ν. Ανδρουλάκης

Δικηγόρος, Επίκουρος Καθηγητής Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας Νομικής Σχολής ΕΚΠΑ

Με το Πρώτο Μέρος του (ασυνήθιστα μακροσκελούς και πολυπλόκαμου) ν. 4478/2017 καλύφθηκαν ορισμένες αισθητές από καιρό νομοθετικές εκκρεμότητες στο πεδίο του ποινικού μας δικαίου που αφορά στην νομιμοποίηση, δέσμευση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες. Πρόκειται αφενός για την κύρωση του πλέον σύγχρονου διεθνούς συμβατικού οργάνου με δεσμευτικό χαρακτήρα στο υπό συζήτηση πεδίο, ήτοι της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης της 16ης Μαΐου 2005 «για τη νομιμοποίηση, ανίχνευση, κατάσχεση και δήμευση εσόδων από εγκληματικές

“ Η επιλογή της κύρωσης και ενσωμάτωσης των συμβατικών και ενωσιακών κειμένων μέσω του ίδιου νομοθετήματος κρίνεται ως επιτυχής, αφού ρυθμίζουν απολύτως συναφή ζητήματα. ”

δραστηριότητες και για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας» (της λεγόμενης «Σύμβασης της Βαρσοβίας»), και αφετέρου για την ενσωμάτωση μιας σειράς ενωσιακών κειμένων (των Α-Π 2003/577/ΔΕΥ, 2005/212/ΔΕΥ, 2006/783/ΔΕΥ και της Οδηγίας 2014/42/ΕΕ) που αφορούν στις διασυνοριακές, αλλά και στις εγχώριες δεσμεύσεις και δημεύσεις περιουσιακών στοιχείων.

Η επιλογή της κύρωσης και ενσωμάτωσης των ανωτέρω συμβατικών και

ενωσιακών κειμένων μέσω του ίδιου νομοθετήματος κρίνεται ως επιτυχής, αφού ρυθμίζουν απολύτως συναφή ζητήματα. Η προσαρμογή της νομοθεσίας μας προς αυτά τα κείμενα σηματοδοτεί εν πολλοίς την ένταξη της χώρας μας σε έναν ενιαίο ενωσιακό χώρο άμεσης αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαστικών αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων προερχόμενων από εγκληματικές δραστηριότητες, αλλά και την διευκόλυνση της εκτέλεσης αντίστοιχων αποφάσεων μεταξύ της Ελλάδας και των λοιπών κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ταυτόχρονα, τροποποιήθηκε το νομοθετικό πλαίσιο για την λήψη και εφαρμογή των σχετικών μέτρων σε εθνικό επίπεδο, με στόχο την διεύρυνση των δυνατοτήτων δέσμευσης και δήμευσης των οργάνων και προϊόντων του εγκλήματος, αλλά και την αποτελεσματικότερη προστασία των εμπλεκόμενων προσώπων.

Η κυρωθείσα Σύμβαση αντικατέστησε ουσιαστικά την πρώτη σχετική Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης του 1990 που κυρώθηκε στη χώρα μας με τον ν. 2655/1998, λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς εξελίξεις που μεσολάβησαν κατά την δεκαπενταετία 1990-2005. Ωστόσο, οι προσαρμοστικές διατάξεις του ν. 4478/2017 είναι μάλλον περιορισμένες, με δεδομένες τις ήδη υφιστάμενες, εκτεταμένες ρυθμίσεις του

ν. 3691/2008. Σημασία δόθηκε κατά κύριο λόγο στην ανανέωση του καθεστώτος που ίσχυε αναφορικά με τη διαδικασία αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων δέσμευσης και δήμευσης περιουσιακών στοιχείων που προέρχονται από άλλα κράτη μέλη, προκειμένου η εν λόγω διαδικασία να καταστεί πιο ευέλικτη και αποτελεσματική. Παρά την ανανέωση αυτή επελέγη, πάντως, ορθά να μη καταργηθούν ταυτόχρονα οι διατάξεις του ν. 2655/1998, ο οποίος θα συνεχίσει να εφαρμόζεται στις σχέσεις της Ελλάδας και των κρατών που είναι μέλη μόνο στην παλαιότερη Σύμβαση.

Στις σχέσεις της Ελλάδας με τα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ισχύουν πλέον τα άρθρα 10-30 του ν. 4478/2017, με τα οποία ενσωματώνονται οι Α-Π 2003/577/ΔΕΥ και 2006/783/ΔΕΥ. Βασικό χαρακτηριστικό τους είναι η εισαγωγή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης και εκτέλεσης και η αναλυτική ρύθμιση της σχετικής διαδικασίας στα ζητήματα α) δέσμευσης αποδεικτικών στοιχείων με σκοπό την εξασφάλισή τους και τη μεταφορά τους από το κράτος στο οποίο βρίσκονται στο κράτος ενώπιον των δικαστικών αρχών του οποίου πρόκειται να χρησιμοποιηθούν, β) δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων με σκοπό την εν συνεχεία δήμευσή τους, και γ) δήμευσης περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν προϊόν ή όργανο εγκληματικής δραστηριότητας.

Καθόσον αφορά στο εσωτερικό δίκαιο, το άρθρο 6 παρ. 1 του νόμου αναμόρφωσε πλήρως το άρθρο 76 ΠΚ, υιοθετώντας προβλέψεις της Σύμβασης και της Οδηγίας 42/2014/ΕΕ που αφορούν α) στην ρητή συμπερίληψη αντικειμένων εμμέσως αποκτηθέντων από εγκληματικές πράξεις β) στην δήμευση επί περιπτώσεων ανάμειξης των αντικειμένων με περιουσία που αποκτήθηκε από νόμιμες πηγές, γ) στην δυνατότητα αναπληρωματικής δήμευσης, δ) στην δυνατότητα επιβολής χρηματικής ποινής αντί δήμευσης, και ε) στην δήμευση εις χείρας τρίτων, υπό συγκεκριμένες, αυστηρές προϋποθέσεις. Εισήχθησαν, περαιτέρω, για πρώτη φορά κατευθυντήριες γραμμές που οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τους τα δικαστήρια κατά την κρίση επί της αναλογικότητας της επιβολής της δήμευσης. Η πρόβλεψη περί επιβολής δήμευσης ως μέτρου ασφαλείας διατηρήθηκε (πλέον άρθρο 76 παρ. 6 ΠΚ), ενώ η παράγραφος 3 (πλέον παράγραφος 7) συμπληρώθηκε με την παροχή στο δικαστήριο της δυνατότητας να αποφασίσει αν αυτά που δημεύθηκαν μπορούν να χρησιμοποιηθούν για το δημόσιο συμφέρον ή για κοινωνικούς σκοπούς, ή ακόμα για την ικανοποίηση του θύματος.

Βελτιώσεις εισήχθησαν και στις περί δέσμευσης και δήμευσης διατάξεις του ν. 3691/2008. Έτσι, προβλέφθηκε και εδώ ότι σε περίπτωση ανάμειξης του προϊόντος του αδικήματος με περιουσία που προέρχεται από νόμιμες πηγές, η κατάσχεση και η δήμευση επιβάλλονται μέχρι του ποσού της αξίας του προϊόντος αυτού. Διευρύνθηκαν, εξάλλου, οι (πρακτικά δυσεφάρμοστες) διατάξεις του άρθρου 47 του ν. 3691/2008, σε εφαρμογή του (αντίστοιχα προβληματικού) άρθρου 5 της Οδηγίας 42/2014/ΕΕ περί εκτεταμένης δήμευσης, ενώ προβλέφθηκε και:

- α) η επιβαλλόμενη από την Σύμβαση και την Οδηγία προστασία καλόπιστων τρίτων που έχουν αποκτήσει δικαιώματα επί λογαριασμού, τίτλων ή χρηματοπιστωτικών προϊόντων που καταλαμβάνονται από απαγόρευση κίνησης,
- β) η δυνατότητα προσφυγής για την αποδέσμευση συγκεκριμένων ποσών, αναγκαίων για την κάλυψη γενικότερων δαπανών διαβίωσης, συντήρησης ή λειτουργίας, εξόδων νομικής υποστήριξης και βασικών εξόδων για τη διατήρηση των δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων.

Παρά τις γενικά θετικές ρυθμίσεις του, παραμένουν πάντως ορισμένα σημεία στα οποία ο νέος νόμος δεν έδωσε λύση. Αυτό ισχύει, ίσως, για την ανομοιογένεια που εξακολουθεί να

υπάρχει μεταξύ των ρυθμίσεων του άρθρου 76 ΠΚ και εκείνων του άρθρου 46 ν. 3691/2008, για τις προβληματικές ρυθμίσεις του τελευταίου σε σχέση με την δήμευση σε βάρος τρίτων και ενγένει την δήμευση χωρίς καταδίκη, για την απουσία ρύθμισης ως προς την προστασία των καλόπιστων τρίτων επί αποφάσεων δήμευσης και για την έλλειψη ενός αποτελεσματικού μηχανισμού που θα εξασφαλίζει την επαρκή διαχείριση και την διατήρηση της οικονομικής αξίας των δεσμευμένων ή κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων. Το άρθρο 5 του νόμου προβλέπει προς το παρόν την έκδοση μιας ΚΥΑ, με την οποία θα συσταθεί ή θα καθορισθεί στο μέλλον ο φορέας που θα είναι αρμόδιος για την κεντρική και αποτελεσματική διαχείριση των ως άνω στοιχείων.

Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας σε ποινικές υποθέσεις (ν. 4489/2017)

Άννα Χ. Παπαδοπούλου
Δικηγόρος, ΜΔΕ Ποινικών Επιστημών

Με τον νόμο 4489/2017 (ΦΕΚ Α' 140/21.9.2017) ενσωματώθηκε στην ημετέρα έννομη τάξη η Οδηγία 2014/41/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 3ης Απριλίου 2014 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας σε ποινικές υποθέσεις. Η τελευταία αποτελεί «τομή» στον χώρο της συγκέντρωσης

“ Η Ευρωπαϊκή Εντολή Έρευνας σε ποινικές υποθέσεις αποτελεί «τομή» στον χώρο της συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ ”

αποδεικτικών στοιχείων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, καθώς το νέο σύστημα που εισάγει αφ' ενός μεν αντικαθιστά, σχεδόν εν συνόλω, το προϊσχύσαν κατακερματισμένο νομικό πλαίσιο, αφ' ετέρου δε διευρύνει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής της δικαστικής συνδρομής μετατρέποντας το «αίτημα» συλλογής αποδείξεων σε «εντολή» διενέργειας κάθε ερευνητικού μέτρου πρόσφορου για τη συλλογή τους.

Ειδικότερα, από την έναρξη ισχύος του ν. 4489/2017 αντικαθίστανται οι αντίστοιχες διατάξεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής του 1959, του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου αυτής (ν. 1129/1981), της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας του Σένγκεν και της απόφασης πλαισίου 2003/577/ΔΕΥ για τη δέσμευση των αποδεικτικών στοιχείων (ά. 35 του νόμου). Όστε, από την 21.9.2017 η αμοιβαία δικαστική συνδρομή πραγματοποιείται αποκλειστικώς δια της εκδόσεως ΕΕΕ, ήτοι με «δικαστική απόφαση ή απόφαση που εκδίδει ή επικυρώνει δικαστική αρχή του κράτους μέλους με σκοπό την εκτέλεση ενός ή περισσότερων συγκεκριμένων ερευνητικών μέτρων σε άλλο κράτος-μέλος, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων που βρίσκονται ήδη στην κατοχή των

αρμοδίων αρχών του κράτους εκτέλεσης» (ά. 2 παρ. 1 και ά. 4 του νόμου). Αξιοσημείωτη δε είναι η πρόβλεψη του ά. 7 παρ. 1 ν. 4489/2017, σύμφωνα με την οποία την έκδοση ΕΕΕ δύναται να αιτηθεί και ο ύποπτος ή ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορός τους επ' ονόματι και για λογαριασμό τους, ενώ κατά των ερευνητικών μέτρων για τα οποία εκδίδεται η ΕΕΕ μπορούν να ασκηθούν ένδικα βοηθήματα και μέσα που προβλέπονται στην ελληνική νομοθεσία και εντός των προθεσμιών που αντίστοιχα τάσσονται (ά. 16 παρ. 1). Η έκδοση της ΕΕΕ προϋποθέτει τον έλεγχο αναγκαιότητας και αναλογικότητας αυτής ως προς τους σκοπούς των διαδικασιών στο πλαίσιο των οποίων επιτρέπεται (ά. 5 του νόμου), καθώς και τη δυνατότητα διενέργειας του ερευνητικού μέτρου σε παρόμοια εγχώρια υπόθεση (ά. 7 παρ. 2). Ακολούθως, όσον αφορά τις παρ' ημίν αρχές έκδοσης και εκτέλεσης μιας ΕΕΕ, αυτές ορίζονται ρητώς στα ά. 6 και 11 ν. 4489/2017, με τον Εισαγγελέα Εφετών να αναλαμβάνει την αναγνώριση και εκτέλεσή της και τον «αρμόδιο» Εισαγγελέα να επικυρώνει την έκδοση ΕΕΕ, όταν αυτή εκδίδεται, όχι από τις δικαστικές αρχές της περ. α' του ά. 6 ν. 4489/2017, αλλά από «κάθε άλλη αρχή» που σε ορισμένη ποινική διαδικασία ενεργεί ως ανακριτική (περ. β' του ά. 6).

Περαιτέρω, ιδιαιτέρως καινοτόμος είναι η διάταξη του ά. 12, όπου προβλέπεται η δυνατότητα της αρχής εκτέλεσης να προσφύγει σε άλλο ερευνητικό μέτρο από το αναφερόμενο στην ΕΕΕ, υπό συγκεκριμένες βέβαια προϋποθέσεις (παρ. 1 και 3 του ά. 12), με ρητές εξαιρέσεις (παρ. 2), και αφ' ότου προηγηθεί σχετική ενημέρωση της αρχής έκδοσης. Στο ίδιο πλαίσιο διευκόλυνσης και επιτάχυνσης της δικαστικής συνδρομής εντάσσεται και η διάταξη του ά. 14 ν. 4489/2017 με

“ στην Οδηγία για την ΕΕΕ η προάσπιση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επιδεχθεί σημαντική ενίσχυση ”

τη θέσπιση ρητών προθεσμιών για την έκδοση απόφασης αναγνώρισης ή εκτέλεσης ΕΕΕ (το αργότερο 30 ημέρες από την παραλαβή της) και την εκτέλεση του μέτρου (το αργότερο εντός 90 ημερών από την έκδοση της ανωτέρω απόφασης).

Δέον όπως σημειωθεί ότι στην Οδηγία για την ΕΕΕ η προάσπιση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επιδεχθεί

σημαντική ενίσχυση. Εξέχουσα προς την κατεύθυνση αυτή είναι η διάταξη του ά. 13 παρ. 1 του ενσωματούμενου στην Οδηγία νόμου, στην οποία περιλαμβάνεται ρητώς ως λόγος μη αναγνώρισης ή εκτέλεσης της ΕΕΕ ή ύπαρξη σοβαρών λόγων «να θεωρηθεί ότι η εκτέλεση του ερευνητικού μέτρου που αναφέρεται στην ΕΕΕ θα ήταν ασύμβατη με τις υποχρεώσεις της Ελλάδας σύμφωνα με το άρθρο 6 ΣΕΕ και το Χάρτη Θεμελιωδών δικαιωμάτων» (ά. 13 παρ. 1 στ' ν. 4489/2017). Το γεγονός δε ότι ο νόμος 4489/2017 κατέστησε τους προβλεπόμενους στο ά. 13 λόγους δεσμευτικούς για το κράτος εκτέλεσης (σε αντίθεση με την Οδηγία, όπου προβλέπονταν ως δυναμικοί) επιτείνει την σπουδαιότητα της ανωτέρω διάταξης.

Τέλος, οι ειδικές διατάξεις του νόμου (ά. 24-33) ρυθμίζουν ακριβέστερα τις προϋποθέσεις διενέργειας ορισμένων ερευνητικών μέτρων, μεταξύ των οποίων ξεχωρίζουν οι νεοεισχθείσες διατάξεις των ά. 28, 29 και 30, αφού με τις δύο πρώτες προβλέπεται η δυνατότητα έκδοσης ΕΕΕ για τη χορήγηση πληροφοριών σχετικά με τραπεζικούς και άλλους χρηματοοικονομικούς λογαριασμούς, καθώς και για τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές συναλλαγές, ενώ στο ά. 30 ρυθμίζεται η περίπτωση όπου η ΕΕΕ εκδίδεται με σκοπό την εκτέλεση ερευνητικού μέτρου που απαιτεί τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων σε πραγματικό χρόνο, συνεχώς και για ορισμένο διάστημα.

Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 5154/2017 ΤρΔΕΦΑΘ* (προσαύξηση χρηματικών ποινών)

Βασίλειος Κ. Πετρόπουλος
Δικηγόρος, Δ.Ν.

Με την απόφαση 5154/2017 του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Αθηνών κρίθηκε ότι η προσαύξηση κατά 92% των χρηματικών ποινών κατά τα προβλεπόμενα στο ά. 4 του ν. 663/1977 αντίκειται στο ά. 6 της ΕΣΔΑ καθώς αποτελεί αντισυνταγματική επιμέτρηση ποινής, η οποία επιβάλλεται από την διοίκηση και όχι, όπως θα έπρεπε, από ποινικό δικαστήριο στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας. Υπενθυμίζεται ότι το ά. 4 του ν. 663/1977 στην αρχική μορφή του προέβλεπε ποσοστό προσαύξησης 65%, το οποίο εν συνεχεία με την παρ. 3 του ά. 12 του ν. 2145/1993 ανήλθε στο 92%, ακολούθως με το ά. 20 του

“ Το ά. 4 του ν. 663/1977 «νοθεύει» τα κριτήρια αλλά και εν γένει τη διαδικασία επιμέτρησης της ποινής ”

ν. 4058/2012 στο 97% και σήμερα πλέον με την υποπαράγραφο ΙΓ.Ι. εδάφιο 5 του άρθρου πρώτου του ν. 4093/2012 ανέρχεται στο 110% της επιβληθείσας χρηματικής ποινής.

Η απόφαση 5154/2017 του Τριμελούς Διοικητικού Εφετείου Αθηνών είναι ορθή για τους εξής λόγους:

α) Το ά. 4 του ν. 663/1977 «νοθεύει» τα κριτήρια αλλά και εν γένει τη διαδικασία επιμέτρησης της ποινής, η οποία αντί να λαμβάνει χώρα αποκλειστικά στο πλαίσιο της δικαστικής απόφασης από ποινικό δικαστήριο, «συμπληρώνεται» κατά τρόπο αντισυνταγματικό από την διοίκηση. Έτσι ωστόσο η προσαύξηση της χρηματικής ποινής, όπως προβλέπεται στο ά. 4 του ν. 663/1977, είναι αντισυνταγματική όχι μόνον ως αντικείμενη στο ά. 28 Σ, εν όψει παραβίασης του ά. 6 της ΕΣΔΑ, κατά τα ορθά αναφερόμενα στο αιτιολογικό της απόφασης, αλλά και ως ευθέως αντικείμενη στο ά. 26 του Συντάγματος, ήτοι στην αρχή της διάκρισης των λειτουργιών, και κατ' επέκταση και στα ά. 87 και 96 του Συντάγματος (Σπυρόπουλος/Κοντιάδης/Βλαχόπουλος/Γεραπετρίτης -Βλαχογιάννης Ερμζυντ 2017, άρθ. 26 πλαγιάρ. 1 επ.).

β) Το ά. 4 του ν. 663/1977 έχει αμιγώς ποινικό χαρακτήρα αναφερόμενο στην επιμέτρηση της ποινής, και δεν συνιστά απλώς «πρόσθετη δημοσιονομική επιβάρυνση, επιβαλλόμενη για λόγους δημοσίου συμφέροντος» (έτσι ωστόσο εσφαλμένα, και σε αντίθεση με την παρούσα απόφαση, η ΔΕΦΑΘ 97/2012 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Αυτό αναδεικνύεται κατά τον προσδιορισμό των χρονικών ορίων της ισχύος του σε περίπτωση μεταβολής του ποσοστού της προσαύξησης εν σχέσει προς τον χρόνο τέλεσης της αξιόποινης πράξης. Ορθώς σημειώνεται ότι οποιαδήποτε μεταβολή στο ποσοστό της προσαύξησης θα πρέπει να σέβεται τις επιταγές του ά. 2 παρ. 1 ΠΚ (ορθώς Ζύγουρας, ΓνωμΕισΕφΠατρ 1/1993, ΠοινΧρ/1993 (577), και ο ίδιος, Αρμενόπουλος 1994, 1455) και κατ' επέκταση και του ά. 7 του Συντάγματος αλλά και του ά. 15 παρ. 1 εδ.γ του ΔΣΑΠΔ (Σπυρόπουλος/Κοντιάδης/Βλαχόπουλος/Γεραπετρίτης -Δημάκης Ερμζυντ 2017, άρθ. 7 πλαγιάρ. 17 επ.). Υπ' αυτή την έννοια ενδεχόμενη μείωση του ποσοστού προσαύξησης θα πρέπει να καταλαμβάνει αναδρομικώς και τις περιπτώσεις ήδη διαπραχθείσας αξιόποινης πράξης, ενώ αντιθέτως αύξηση του ποσοστού δεν νοείται να εφαρμοστεί σε περιπτώσεις ήδη διαπραχθέντος αδικήματος (Ζύγουρας, ΓνωμΕισΕφΠατρ 1/1993, ΠοινΧρ/1993 577, «...ηπιώτερος δε νόμος είναι ου μόνον ο προσδιορίζων το είδος και το μέτρον της ποινής, αλλά και πάσα ετέρα διάταξις δυναμένη να επηρεάση ευνοικώς την τύχην του κατηγορουμένου...»). Όχι πειστικά η αντίθ. ΓνωμΕισΑΠ 5/1993 Σπυρόπουλου, Υπερ 1994, 639, θεώρησε ότι δεν τίθεται θέμα ηπιότερου ή δυσμενέστερου ποινικού νόμου, με ορθό επ' αυτής αντίλογο από τον Ζύγουρα Αρμενόπουλος 1994, 1455). Αντίθετη θεώρηση εξάλλου, πέραν της αντίθεσης στα ά. 7 του Συντάγματος αλλά και του ά. 15 παρ. 1 εδ.γ του ΔΣΑΠΔ και βέβαια και του ά. 2 ΠΚ θα μπορούσε να καταστρατηγήσει στην πράξη και το ά. 470 ΚΠΔ (Ζύγουρας, ΓνωμΕισΕφΠατρ 1/1993, ΠοινΧρ/1993, 577). Η ορθή ωστόσο αυτή διαπίστωση, ότι δηλαδή η εφαρμογή του ά. 4 του ν. 663/1977 προϋποθέτει τον σεβασμό των επιταγών του ά. 7 του Συντάγματος, του ά. 15 παρ. 1 εδ.γ του ΔΣΑΠΔ αλλά και του ά. 2 ΠΚ, καταδεικνύει συγχρόνως και τον αμιγώς ποινικό χαρακτήρα της εν λόγω διάταξης, επιβεβαιώνοντας τελικώς την

* Το κείμενο της απόφασης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ένωσης Ελλήνων Ποινολόγων (www.hcba.gr)

επιχειρηματολογία της ΔΕφΑθ 5154/2017 περί της αντισυνταγματικότητας αυτής.

γ) Σημειωτέον τέλος ότι η προβλεπόμενη προσαύξηση του ά. 4 του ν. 663/1977 ως δυσμενής ατομική πράξη της διοίκησης δεν συνδέεται με κάποια παράλειψη ή σφάλμα του διοικουμένου, όπως λ.χ. συμβαίνει στις περιπτώσεις των φορολογικών προστίμων, όπου η προσαύξηση επιβάλλεται εξαιτίας της καθυστέρησης στην καταβολή των οφειλομένων ποσών (ενδεικτικά ά. 53, 54 του ν. 4173/2013), αλλά υπολογίζεται αυτομάτως επί της επιβληθείσας χρηματικής ποινής, μόνον για εισπρακτικούς σκοπούς. Μάλιστα, καθώς η επιβολή της προσαύξησης δεν συνδέεται με κάποιου είδους αντιπαροχή προς τους υπόχρεους στην καταβολή της, αυτή αποτελεί τελικώς μια καθαρά φορολογική διάταξη, η οποία ωστόσο εν όψει του ύψους της αντίκειται τόσο στο ά. 78 όσο και στο ά. 25 παρ. 1 δ του Συντάγματος. Παραβιάζεται ειδικότερα η αρχή της καθολικότητας του φόρου καθώς η επιβαλλόμενη προσαύξηση (φόρος) βαρύνει μόνον εκείνους εις βάρος των οποίων επεβλήθη χρηματική ποινή, χωρίς ωστόσο να θεσπίζεται κάποιος κριτήριο που να έχει συνάφεια με το ρυθμιζόμενο με την προσαύξηση αυτή θέμα, και να δικαιολογεί έτσι την ειδική (δυσμενή) μεταχείρισή τους (Σπυρόπουλος/Κοντιάδης/Βλαχόπουλος/Γερα-

“ η απόφαση 5154/2017 του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών είναι ορθή καθώς, καίτοι με το ά. 4 του ν. 663/1977 δεν τίθεται θέμα ne bis in idem, καθώς δεν επιβάλλεται μια νέα ποινή, ωστόσο “νοθεύεται” η διαδικασία επιμέτρησης της ποινής ”

πετρίτης -Γκέρτσος ΕρμΣυντ 2017, άρθ. 78 πλαγιάρ. 21 επ.), καθώς το εισπραττόμενο ποσόν είτε παραμένει στο δημόσιο ταμείο, είτε αποδίδεται κατά ένα μικρότερο μέρος στο Τ.Α.Χ.Δ.Ι.Κ., είτε σε διάφορα ασφαλιστικά ταμεία αλλά και σε άλλους φορείς, όπως αυτοί ορίζονται στο ά. 4 του ν. 663/1977. Παραβιάζεται εξάλλου σε κάθε περίπτωση και η αρχή της αναλογικότητας, καθώς ο υπερδιπλασιασμός της επιβληθείσας ποινής δεν μπορεί, ως φορολογική διάταξη, να δικαιολογηθεί υπό το πρίσμα του “τεστ της αναλογικότητας” (Σπυρόπουλος/Κοντιάδης/Βλαχόπουλος/Γεραπετρί-

της -Ανθόπουλος ΕρμΣυντ 2017, άρθ. 25 πλαγιάρ. 43 επ.), όταν, λ.χ. ενδεικτικά κατά την ΟΛΑΠ 5/2013, αναλογική θεωρείται η εισφορά ύψους μόλις 1% επί των ετήσιων ακαθάριστων εσόδων ενός οργανισμού συλλογικής διαχείρισης στον Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας, εν όψει ακριβώς του χαμηλού της ποσοστού.

Επομένως η απόφαση 5154/2017 του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών είναι ορθή καθώς, καίτοι με το ά. 4 του ν. 663/1977 δεν τίθεται θέμα ne bis in idem, καθώς δεν επιβάλλεται μια νέα ποινή, ωστόσο “νοθεύεται” η διαδικασία επιμέτρησης της ποινής με αποτέλεσμα το ά. 4 του ν. 663/1977 να παραβιάζει, πέραν του ά. 6 της ΕΣΔΑ και τα ά. 26, 87 και 96 καθώς και τα ά. 78 και 25 του Συντάγματος κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα. Η απόφαση αυτή δύναται να έχει εξάλλου και περαιτέρω συνέπειες στις περιπτώσεις που η μη δυνάμενη να καταβληθεί

χρηματική ποινή βεβαιωθεί, μαζί με τις προσαυξήσεις, ως ληξιπρόθεσμο χρέος προς το δημόσιο. Τότε ο ήδη καταδικασθείς σε χρηματική ποινή ενδέχεται να βρεθεί και πάλι κατηγορούμενος για το αδίκημα του ά. 25 του ν. 1882/1990, εφόσον πληρούνται οι εκεί οριζόμενες προϋποθέσεις. Πέραν βεβαίως του δογματικώς προβληματικού χαρακτήρα της νέας αυτής δίωξης, καθώς σαφώς θα αντίκειται στην λογική του ά. 82 ΠΚ, στο ά. 57 ΚΠΔ αλλά και στο ά. 4 του 7ου πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, ο καθ’ ού η δίωξη θα μπορεί σε κάθε περίπτωση, με την επίκληση της απόφασης ΤρΔΕφΑθ 5154/2017 να ζητήσει την εξαίρεση των προσαυξήσεων του ά. 4 του ν. 663/1977 από τον υπολογισμό του οφειλόμενου χρέους, εν όψει της αντισυνταγματικότητας αυτών.

Σχόλιο στην υπ’ αριθμ. 3242/2016 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουρημάτων Αθηνών* (υπόθεση Siemens / δικαίωμα μετάφρασης)

Παναγιώτης Κ. Κουρελέας
Δικηγόρος, LL.M.

Περίληψη Απόφασης

Η υποχρέωση των εκάστοτε εθνικών δικαστικών αρχών για μετάφραση των ουσιωδών εγγράφων της ποινικής διαδικασίας αποσκοπεί στη διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής άσκησης των υπερασπιστικών δικαιωμάτων των κατηγορούμενων και τη διεξαγωγή της δίκαιης δίκης.

Προκαλείται απόλυτη ακυρότητα από τη μη συνεπίδοση μεταφρασμένου στη γλώσσα που κατανοεί ο κατηγορούμενος

του κλητήριου θεσπίσματος ή του βουλεύματος.

Κατά συνέπεια είναι βάσιμες οι έγκαιρα προβαλλόμενες από τους συνηγόρους των κατηγορουμένων αντιρρήσεις στην πρόοδο της δίκης λόγω απόλυτης ακυρότητας και κατ’ αποδοχή του σχετικού αυτοτελούς ισχυρισμού τους, πρέπει να κηρυχθεί άκυρη η επίδοση της κλήσης και του παραπεμπτικού βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών και απαράδεκτη η συζήτηση.

Σχόλιο:

Η ως άνω απόφαση είναι η πρώτη που καταγράφεται στην ιστορία της

ελληνικής νομολογίας, με την οποία αναγνωρίζεται το μάλλον προφανές δικαίωμα του κατηγορουμένου να του εγχειρίζονται σε γραπτή μετάφραση στη γλώσσα που κατανοεί τα έγγραφα που περιέχουν την εναντίον του κατηγορία και ιδίως το κλητήριο θέσπισμα και το παραπεμπτικό βούλευμα.

* Το κείμενο της απόφασης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ένωσης Ελλήνων Ποινολόγων (www.hcba.gr)

Σύμφωνα με την απόφαση:

1. Προκαλείται απόλυτη ακυρότητα από τη μη μετάφραση της κλήσης και του παραπεμπτικού βουλεύματος στη γλώσσα που κατανοεί ο κατηγορούμενος.
2. Είναι αδιάφορο εάν ο κατηγορούμενος έχει απολογηθεί κατά την ανάκριση και έχει παραστεί με διερμηνέα και έτσι έχει λάβει γνώση στο στάδιο αυτό της εναντίον του κατηγορίας.
3. Η άκυρη διαδικαστική πράξη πρέπει να επαναληφθεί και η συζήτηση της υπόθεσης κηρύσσεται अपαράδεκτη.

Ενδιαφέρουσα μάλιστα στην συγκεκριμένη απόφαση είναι η ξεκάθαρη θέση που εκφράζεται ότι μετά το άρθρο 236 Α του ΚΠΔ δεν βρίσκει πλέον έρεισμα στον νόμο η άποψη ότι η γραπτή μετάφραση του κλητήριου θεσπίσματος ή της κλήσης μετά του παραπεμπτικού βουλεύματος μπορεί να παραλειφθεί όταν ο κατηγορούμενος, που αγνοεί την ελληνική γλώσσα, απολογήθηκε στην κύρια ανάκριση με διερμηνέα και έλαβε γνώση της κατηγορίας, αφού, όπως συνάγεται ειδικότερα και από την διάταξη της παρ. 4 του παραπάνω άρθρου, σε συνδυασμό με αυτήν του άρθρου 238 Α ΚΠΔ, που προστέθηκε με το άρθρο 5 του Ν 4236/2014, προς ενσωμάτωση της ως άνω Οδηγίας, δεν υπάρχει έδαφος παράλειψης της γραπτής μετάφρασης, παρά μόνον αν ο ίδιος ο κατηγορούμενος παραιτηθεί απ' το δικαίωμα μετάφρασης του κατηγορητηρίου (κατά την ανάκριση) ή του παραπεμπτικού βουλεύματος.

Η ως άνω παραδοχή προφανώς κρίνεται ορθή, πλην όμως, κατά την άποψη του γράφοντος δεν χρειαζόταν να αναμένει κανείς το άρθρο 236 Α του ΚΠΔ για να καταλήξει σε αυτήν.

Η παλαιότερη άποψη, ότι δηλαδή δεν χρειάζεται η μετάφραση του παραπεμπτικού βουλεύματος στην περίπτωση που δεν μεταβλήθηκε η κατηγορία σε σχέση με την κατηγορία όπως διατυπώθηκε στην ανάκριση, κατά την οποία ο κατηγορούμενος παρέστη με διερμηνέα, ήταν περισσότερο μία λύση ανάγκης για τη διάσωση του κύρους των πολλών τέτοιων παραπεμπτικών Βουλευμάτων παρά λύση συμβατή με την φύση του δικαιώματος του κατηγορουμένου να πληροφορηθεί την εναντίον του κατηγορία και να μπορέσει ο ίδιος να αντιληφθεί τελικά εάν ενόψει της εκδίκασης της υπόθεσής του η κατηγορία έχει μεταβληθεί ή όχι και να μην εξαρτάται από την τυχόν διαβεβαίωση άλλων (Δικαστών, Εισαγγελέων ή συνηγόρων).

Εν ολίγοις εν όψει του ότι το ζητούμενο είναι να αισθάνεται ο ίδιος ο κατηγορούμενος την ασφάλεια ότι κατανοεί απολύτως την σε βάρος του κατηγορία, θα πρέπει ο ίδιος να είναι σε θέση να αντιλαμβάνεται αν η σε βάρος του κατηγορία έχει τυχόν μεταβληθεί ή όχι.

Όταν μάλιστα υπάρχουν συγκατηγορούμενοι, ο κατηγορούμενος που δεν κατανοεί την ελληνική γλώσσα θα έχει κάθε συμφέρον να ενημερωθεί για την κατηγορία που βαρύνει τους άλλους, όπως ακριβώς θα συνέβαινε και επί Ελλήνων κατηγορουμένων.

Και ενώ όλα τα ανωτέρω φαίνονται κατ' αρχήν προφανή, έπρεπε να φτάσουμε στο έτος 2016 για να δούμε την πρώτη ξεκάθαρη απόφαση επί των θεμάτων αυτών.

Και πάλι όμως συμβαίνει το έξης καταπληκτικό (!):

Ενώ όλα τα ανωτέρω συμβαίνουν στο Εφετείο Αθηνών, δεν είναι ίδια η κατάσταση στο Πρωτοδικείο Αθηνών που μόνον στην ιδέα ότι θα πρέπει να μεταφράζονται καθημερινά εκατοντάδες κλητήρια θεσπίσματα σε συνδυασμό με τον κίνδυνο παραγραφής των πλημμελημάτων, τα δικαστήρια εφευρίσκουν πλείστες δικαιολογίες για να αποφύγουν το μοιραίο (την παραγραφή). Σε άλλες περιπτώσεις επικαλούνται τον ίδιο τον κίνδυνο της παραγραφής (λες και εν όψει αυτού συγχωρείται η έκπτωση στα δικαιώματα των κατηγορουμένων), ή ότι δεν προκύπτει ευθέως αν ο κατηγορούμενος δεν κατανοεί την ελληνική γλώσσα επειδή έχει υπογράψει π.χ. σημείωμα παροχής εξηγήσεων ή υπόμνημα συντεταγμένο στην ελληνική γλώσσα ή σχετική εξουσιοδότηση προς τον συνήγορό του επίσης στην ελληνική γλώσσα κλπ.

Η αλήθεια είναι ότι συγχέεται σε πολλές περιπτώσεις το εξής: Πράγματι δεν αγνοούν όλοι οι αλλοδαποί κατηγορούμενοι την ελληνική γλώσσα. Επίσης δεν είναι υποχρεωμένο το δικαστήριο ή ο εισαγγελέας να υπολάβει ότι κάποιος κατηγορούμενος επειδή ακριβώς είναι αλλοδαπός δεν κατανοεί την ελληνική γλώσσα.

Για να αποφεύγονται οι περιττές και άσκοπες καθυστερήσεις, μια λύση θα ήταν μαζί με την κλήση για εμφάνιση στο ακροατήριο να καλείται ο κατηγορούμενος εγκαίρως να δηλώσει εάν επιθυμεί να ασκήσει ή όχι τα σχετικά δικαιώματά του, ώστε να μην εκδίδονται αποφάσεις προς την λάθος κατεύθυνση υιοθετώντας τις παλιές αναχρονιστικές απόψεις ή ευφάνταστες δικαιολογίες υπό το κράτος απειλής της παραγραφής. Η ειδοποίηση δέον να γίνεται στην γλώσσα που κατ' αρχήν προκύπτει από την δικογραφία ότι κατανοεί ο κατηγορούμενος άλλως στην γλώσσα που θα προκύψει ότι αυτός κατανοεί ύστερα από έλεγχο της Εισαγγελίας. Είναι αυτονόητο ότι εν όψει και της πρόβλεψης των άρθρων 236 Α παρ. 4 και 238 Α ΚΠΔ η μη δήλωση δεν θα μπορεί να ερμηνευθεί ως παραίτηση (για την οποία απαιτείται ειδικός τύπος).

Εις την ελληνική πραγματικότητα σε μια υπόθεση πλημμελήματος ο αλλοδαπός κατηγορούμενος θα ερωτηθεί για πρώτη φορά εάν κατα-

νοεί ή όχι την ελληνική γλώσσα όταν η υπόθεσή του μετ' αναβολών ωριμάσει για να δικαστεί, ήτοι τον 6ο περίπου χρόνο (εκ συνόλου 8) από την τέλεση της πράξης. Και τότε πλέον είναι ήδη αργά για να συζητήσει κανείς με νηφαλιότητα περί μετάφρασης του κλητήριου θεσπίσματος.

Πόσο δύσκολο είναι άραγε κατά την πρώτη επίδοση της κλήσης να υπάρχει επί του εγγράφου μια ειδοποίηση περί δυνατότητας ασκήσεως του δικαιώματος μετάφρασης ή παραίτησεως από αυτήν(!); Μάλλον όσο δύσκολο ήταν να φτάσει η νομολογία μας στην απόφαση 3242/2016 ...

“Πόσο δύσκολο είναι άραγε κατά την πρώτη επίδοση της κλήσης να υπάρχει επί του εγγράφου μια ειδοποίηση περί δυνατότητας ασκήσεως του δικαιώματος μετάφρασης ή παραίτησεως από αυτήν(!);”

**Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 1285/2016
ΑΠ* (ιατρική αμέλεια / εσφαλμένη διάγνωση)**

Νίκος Δ. Βιτώρος
Δικηγόρος, ΜΔΕ Ποινικών Επιστημών

Η υπ' αριθμ. 1285/2016 απόφαση του Αρείου Πάγου ασχολείται με περίπτωση ιατρικής αμέλειας, υπό την εκδοχή της εσφαλμένης διάγνωσης. Ειδικότερα, αφορά περιστατικό όπου ο ασθενής μεν κατέληξε «*συνειπεία προσφάτου εμφράγματος του μυοκαρδίου*», ενώ ο θεράπων ιατρός είχε θέσει ως αρχική διάγνωση τη συνδρομή οξείας χολοκυστίτιδας. Το εξόχως ενδιαφέρον στοιχείο της απόφασης είναι ότι λαμβάνει θέση στο ζήτημα της οριακής διαφορικής διάγνωσης, εκείνης, δηλαδή, της διάγνωσης κατά την οποίαν επιχειρείται η «*διάκριση μεταξύ νόσων που έχουν κοινές νοσολογικές εκδηλώσεις*».

“ Το εξόχως ενδιαφέρον στοιχείο της απόφασης είναι ότι λαμβάνει θέση στο ζήτημα της οριακής διαφορικής διάγνωσης, εκείνης, δηλαδή, της διάγνωσης κατά την οποίαν επιχειρείται η «διάκριση μεταξύ νόσων που έχουν κοινές νοσολογικές εκδηλώσεις». ”

Το σκεπτικό δέχεται ότι η μεταγενέστερη διαπίστωση ότι τελικώς είχε εγκατασταθεί διαφορετική νόσος στον οργανισμό του ασθενή από αυτήν που διέγινωσεν ο ιατρός, δεν επαρκεί για τη θεμελίωση ιατρικής ευθύνης, καθώς για κάτι τέτοιο θα πρέπει να διαπιστώνεται συγκεκριμένη παράβλεψη, εκ μέρους του υπαιτίου ιατρού, των βασικών κανόνων και πορισμάτων της ιατρικής επιστήμης και τέχνης (Λιούρδη, Ιατρική Ποινική Ευθύνη, 2014, σελ. 39, Tröndle/Fischer, Strafgesetzbuch, 1999, σελ. 1219-1222, Kühl, Strafrecht, AT, 4. Auflage, σελ. 610-611). Περαιτέρω, πρέπει να στοιχειοθετείται παραβίαση του καθήκοντος

επιμελείας το οποίο βαρύνει τον ιατρό κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του (Χαραλαμπίδης, Ιατρική Ευθύνη, 2016, σελ. 304, όπου επαναδιατυπώνεται η εξαιρετικά αναλυτική σκέψη της εισαγγελικής πρότασης Σκιαδαρέση, στο ΣυμβΠλημΑλεξ 360/1991, Υπερ 1992/888 επ., σύμφωνα με την οποία «*που δύναται κατ' έμφρονα ιατρική επιστημονική κρίση να υποστηρικθούν διάφοροι μέθοδοι ενεργείας, από τις οποίες μία εφαρμοσθείσα αποδείχθηκε αναποτελεσματική, δεν υφίσταται αμέλεια*»).

Στοιχιζόμενη με τη νομολογία των αστικών δικαστηρίων, η απόφαση θεμελιώνεται στη βασική αρχή ότι δεν αποτελεί ιατρικό σφάλμα κάθε εσφαλμένη διάγνωση (ΑΠ 1693/2013, ΝοΒ 2014/621), καθώς η εσφαλμένη διάγνωση η οποία «*οφείλεται σε αμέλεια*» του ιατρού, οφείλει να διακρίνεται από εκείνη που οφείλεται στη «*δυσχέρεια διαγνώσεως*» (Πρβλ. Χατζηαντωνίου, Θέματα αστικής ευθύνης ιατρών - Σκέψεις με αφορμή την απόφαση του ΜΠρΚω 824/2011, ΕφαρΑσΔικ 2012/910 επ.).

Τέμνοντας την πραγματική περίπτωση συνδρομής δύο νόσων οι οποίες παρουσίασαν σχετικά παρεμφερείς συμπτωματολο-

γικές εκδηλώσεις (οξεία χολοκυστίτιδα – οξύ εμφραγμα μυοκαρδίου), η απόφαση υιοθετεί ουσιαστικά τη διάκριση μεταξύ διαγνωστικής πλάνης (Diagnoseirrtum) και διαγνωστικού λάθους (Diagnosefehler), η οποία έχει κυριαρχήσει στη γερμανική θεωρία και νομολογία (Köbberling, Diagnoseirrtum, Diagnosefehler, Befunderhebungsfehler: Bewertungen und Vermeidungsstrategien, 2013, σελ. 20), με την πρώτη κατηγορία περιπτώσεων (διαγνωστική πλάνη), να οδηγείται σε αποκλεισμό της ιατρικής ευθύνης, ενώ τη δεύτερη (διαγνωστικό λάθος), να αξιολογείται ως ιατρική αμέλεια. Κριτήριο που προτείνεται, για την κατάταξη μίας διαγνωστικής αστοχίας στην πρώτη ή στη δεύτερη περίπτωση, είναι το κατά πόσον η γενόμενη διάγνωση, με βάση τα συμπτώματα που παρουσίαζε ο ασθενής, εμφανίζεται, ακόμη και μετά την εν τοις πράγμασι διάψευσή της, ως «*υπερασπίσιμη*».

Και πράγματι: Αυτό που, εν τέλει, αποτέλεσε το καθοριστικό κριτήριο για την απαλλαγή του κατηγορουμένου είναι, ακριβώς, ότι η διάγνωση που ετέθη από τον θεράποντα ιατρό εξακολούθησε να είναι, έως το τέλος, επιστημονικώς υπερασπίσιμη, ακόμη κι αν συνέτρεξε άλλη νόσος, η αντιμετώπιση της οποίας θα απαιτούσε ουσιαστικά διαφορετική θεραπευτική αντιμετώπιση. Χαρακτηριστική, προς αυτήν την κατεύθυνση, είναι η ακόλουθη αναφορά του σκεπτικού του Δικαστηρίου: «*τα προεξέχοντα συμπτώματα της οξείας χολοκυστίτιδας, όπως το επιγαστρικό άλγος μπορεί να συνυπάρχουν και στις δύο νοσηρές καταστάσεις και να μην οδηγήσουν τη διαφορική διάγνωση του κλινικού ιατρού προς τη συνύπαρξη και της δεύτερης νοσολογικής κατάστασης*».

“ η επιμονή στη στοιχειοθέτηση αμέλειας στην περίπτωση μίας πεπλανημένης ιατρικής διάγνωσης, θα παρεβίαζε το βασικό καθήκον επιμελείας που φέρει όποιος καλείται να αξιολογήσει τη συνδρομή ή μη αμελούς συμπεριφοράς: Να διερευνά το εάν η συμπεριφορά συνιστά πραγματική παραβίαση καθήκοντος επιμελείας. ”

Πρόκειται, αναμφίβολα, για μία εύστοχη δικαστική κρίση. Η ενδεχόμενη τιμώρηση ιατρού ο οποίος πλανήθηκε δικαιολογημένα σχετικά με τη συντρέχουσα νόσο, θα είχε τον χαρακτήρα της μομφής επειδή δεν επέδειξε εξαιρετική διαγνωστική ικανότητα και, μάλιστα, ιδιαίτερα επηυξημένη σε σχέση με αυτήν ενός μέσου συνετού επιστήμονα (Πρβλ. τη διατύπωση της Μαυροφόρου, Παρατηρήσεις στην ΑΠ 58/2007, ΠοινΔικ 2008/280: «*Δεν είναι δυνατόν να κατηγορήσουμε γιατρό γιατί δεν ενήργησε όπως κάποιος διακεκριμένος της ίδιας ειδικότητας*»).

Σε κάθε περίπτωση, η επιμονή στη στοιχειοθέτηση αμέλειας στην

περίπτωση μίας πεπλανημένης ιατρικής διάγνωσης, θα παρεβίαζε το βασικό καθήκον επιμελείας που φέρει όποιος καλείται να αξιολογήσει τη συνδρομή ή μη αμελούς συμπεριφοράς: Να διερευνά το εάν η συμπεριφορά συνιστά πραγματική παραβίαση καθήκοντος επιμελείας.

* Το κείμενο της απόφασης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων (www.hcba.gr)

**Σχόλιο στην υπ' αριθμ. 10/2017 ΑΠ*
(παράβαση καθήκοντος)**

Ιωάννα Ν. Αναστασοπούλου
Δικηγόρος, Δ.Ν.

Με την υπ' αριθμ 10/2017 απόφαση του Αρείου Πάγου φαίνεται να κλείνει οριστικά ένα ζήτημα που αδικαιολόγητα απασχόλησε τη νομολογία μας: το ερώτημα αν το αδίκημα του άρθρου 259 ΠΚ (παράβαση καθήκοντος) μπορεί, όσον αφορά την ίδια συμπεριφορά, να συρρέει αληθώς με άλλες ποινικές διατάξεις.

Ως γνωστόν, το άρθρο 259 ΠΚ είναι η μοναδική διάταξη του Ποινικού Κώδικα που είναι εξοπλισμένη με ρήτρα απόλυτης επικουρικότητας, αφού στο εν λόγω άρθρο εμπεριέχεται η φράση «αν η πράξη αυτή δεν τιμωρείται με άλλη ποινική διάταξη». Η εν λόγω ρήτρα απόλυτης επικουρικότητας σημαίνει ακριβώς

“Με την υπ' αριθμ. 10/2017 απόφαση του Αρείου Πάγου φαίνεται να κλείνει οριστικά ένα ζήτημα που αδικαιολόγητα απασχόλησε τη νομολογία μας”

ότι το άρθρο 259 ΠΚ εφαρμόζεται μόνον όταν δεν υπάρχει άλλη διάταξη που να τιμωρεί, βαρύτερα ή ηπιότερα, τη συμπεριφορά του υπαλλήλου που παραβαίνει τα υπηρεσιακά του καθήκοντα, ανεξαρτήτως μάλιστα σε ποιο κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα τυποποιείται η συμπεριφορά αυτή ως έγκλημα και αδιαφόρου όντος αν η άλλη διάταξη είναι ειδική ή όχι. Επομένως, δεν υπάρχει αληθής αλλά

φαινομένη κατ' ιδέαν συρροή αξιοποιώνων πράξεων, όταν τα πραγματικά περιστατικά που θεμελιώνουν το αδίκημα της παράβασης καθήκοντος ταυτίζονται με εκείνα που θεμελιώνουν κάποιο άλλο αδίκημα (βλ. ιδίως ΕφΑθ 615/2016, Νoμος, ΑΠ 884/2015, ΤΝΠ ΔΣΑ, ΑΠ 850/2014, ΤΝΠ ΔΣΑ, ΑΠ 351/2014, ΤΝΠ ΔΣΑ, ΑΠ 859/2011, ΝoB 2012, 695, ΑΠ 820/2010, ΠοινΧρ 2011, 218, ΔιατΑρχειοθΕισΑΠ 7/2009, ΠοινΔικ 2010, 187, ΔιατΑρχειοθΕισΑΠ 5/2009, ΠοινΔικ 2010, 52). Δεν υφίσταται τέτοιου είδους συρροή εάν συντρέχουν περιστατικά που θεμελιώνουν αυτοτελώς τα αδικήματα αυτά, όπως συμβαίνει και όταν εκείνα δεν τελούνται από τον ίδιο δράστη αλλά από διαφορετικά υποκείμενα (βλ. ιδίως ΑΠ 850/2014, ΤΝΠ ΔΣΑ, ΑΠ 820/2010, ΠοινΧρ 2011, 218).

Εντούτοις υπήρξαν περιπτώσεις όπου κρίθηκε ότι η διάταξη του άρθρου 259 ΠΚ συρρέει επί της αυτής συμπεριφοράς αληθώς με άλλες διατάξεις (βλ. ιδίως ΑΠ 415/2016, ΤΝΠ ΔΣΑ, που δέχθηκε ότι οι διατάξεις των άρθρων 259 και 222 ΠΚ [υπεξαγωγή εγγράφων] συρρέουν αληθώς, ΑΠ1389/2008 ΠοινΧρ 2009, 463, ΑΠ 62/2005 ΠοινΧρ 2005, 889, ΑΠ 751/1998, ΠοινΧρ 1999, 336, που δέχθηκαν αληθή συρροή των αδικημάτων της παράβασης καθήκοντος και της ψευδούς βεβαίωσης, με το αιτιολογικό ότι οι δύο αυτές πράξεις προσβάλλουν διαφορετικά έννομα αγαθά, είναι

αυτοτελείς και διακεκριμένες, και καμία δεν εξαντλείται στην έννοια της άλλης).

Όπως επί λέξει αναφέρεται στην ΑΠ 415/2016, ΤΝΠ ΔΣΑ: «Όταν από την εγκληματική δραστηριότητα ενός προσώπου προσβάλλονται διαφορετικά έννομα αγαθά που προστατεύονται από διαφορετικούς νόμους τότε υπάρχει αληθινή συρροή. Έτσι μεταξύ του εγκλήματος της παράβασης καθήκοντος και της υπεξαγωγής εγγράφων υπάρχει αληθής πραγματική συρροή, δεδομένου ότι κάθε μία από τις πράξεις αυτές προσβάλλει διαφορετικό έννομο αγαθό και ειδικότερα με την πρώτη προστατευόμενο έννομο

“το άρθρο 259 ΠΚ είναι η μοναδική διάταξη του ΠΚ που είναι εξοπλισμένη με ρήτρα απόλυτης επικουρικότητας”

αγαθό είναι η λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών και των κρατικών οργανισμών αποκλειστικά προς το συμφέρον της πολιτείας και της κοινωνίας, που έχουν ταχθεί να προστατεύουν οι υπάλληλοι με χρηστότητα και καθαρότητα και με την δεύτερη προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι η ύπαρξη και

η δυνατότητα χρησιμοποίησης του εγγράφου ως κυριότερου αποδεικτικού μέσου».

Στο εν λόγω σκεπτικό παραβλέπεται το γεγονός ότι η ετερότητα των προστατευόμενων εννόμων αγαθών δεν συνεπάγεται αναγκαίως αληθή συρροή των κρίσιμων διατάξεων. Αντιθέτως, σε πλείστες περιπτώσεις φαινομένης συρροής συρρέουν φαινομενικώς διατάξεις που προστατεύουν διαφορετικά έννομα αγαθά. Κυρίως, όμως, ανατρέπεται ο αξιολογικός συσχετισμός στον οποίο ο ίδιος ο νομοθέτης προέβη με τη θέσπιση της ρήτρας απόλυτης επικουρικότητας του άρθρου 259 ΠΚ. Η ρήτρα αυτή εγκαθιδρύει κατ' ουσίαν μια τυπική σχέση, προκύπτουσα ευθέως από το γράμμα του νόμου, και λειτουργεί ως νομοθετικός αποκλεισμός της συρροής δύο διατάξεων πριν καν συσχετισθούν με τα αξιολογικά κριτήρια της συρροής, πριν δηλαδή σταθμιστούν τα προσβαλλόμενα με τις κρίσιμες διατάξεις έννομα αγαθά (βλ. ιδίως Στ. Παύλου, Οι αρχές της φαινομενικής συρροής. Ι. Επικουρικότητα και Συρροή, 2003, σελ. 39 επ., 48 επ., του ίδιου, Παρατηρήσεις σε ΣυμβΕΦΘρακ 98/1990, Υπερ 1991, 428 επ. και σε ΣυμβΠλημΡοδοπ 59/1995, Υπερ 1996, 1343 επ.).

Ορθότατα, λοιπόν, με την πρόσφατη ΑΠ 10/2017, ΤΝΠ ΔΣΑ, επιβεβαιώνεται η απόλυτη επικουρικότητα του άρθρου 259 ΠΚ: «Ο “βοηθητικός” χαρακτήρας, λοιπόν, του εγκλήματος της παράβασης καθήκοντος ενισχύεται από το γεγονός ότι αυτό υποχωρεί όχι μόνο σε παραβάσεις που συνιστούν κάποιο έγκλημα του ΙΒ' κεφαλαίου του ΠΚ “Εγκλήματα σχετικά με την υπηρεσία” αλλά και έναντι άλλων παραβάσεων που στοιχειοθετούν άλλο έγκλημα. Η ρήτρα αυτή επιτάσσει την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης μόνον όταν δεν είναι δυνατόν να θεμελιωθεί η πράξη, είτε ως αυτοτελές έγκλημα, είτε ως επιβαρυντική περίπτωση».

Ευελπιστούμε ότι αυτή θα είναι και η τελευταία λέξη της νομολογίας επί του θέματος.

* Το κείμενο της απόφασης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων (www.hcba.gr)

Ζητήματα αρμοδιότητας στα εγκλήματα του άρθρου 308 Α ΚΠΔ

Πέτρος Ν. Πανταζής

Δικηγόρος, ΜΔΕ Ποινικών Επιστημών

1. Με το υπ' αριθμ. 3584/2015 βούλευμα του Συμβουλίου Πλημ/κών Αθηνών, απορρίφθηκε, ως απαράδεκτη, η σχετική ένσταση του κατηγορουμένου, προκειμένου «να κηρυχθεί η ακυρότητα της από ... ποινικής δίκης, που ασκήθηκε από τον Εισαγγελέα Πλημ/κών Αθηνών, καθώς και της αντίστοιχης υπ' ΑΒΜ ... Εισαγγελικής παραγγελίας προς τον 33ο Τακτικό Ανακριτή Αθηνών για την διενέργεια κυρίας ανακρίσεως, ως προς την παράβαση των άρθρων 18 παρ. 1 περ. γ' και 19 του Ν. 2523/1997».

2. Το Συμβούλιο Πλημ/κών Αθηνών, με το ανωτέρω βούλευμά του, απέρριψε ως απαράδεκτη την προσφυγή του κατηγορουμένου, δεχόμενο ότι αρμόδιο, καθ' ύλην, δικαστικό συμβούλιο, είναι το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών, και τούτο διότι:

«... Η εν λόγω προσφυγή, η οποία ασκήθηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών στις 3.2.2015... υποβλήθηκε, όπως έχει ήδη αναφερθεί στο παρόν σκεπτικό, μαζί με την υπόλοιπη δικογραφία, στις 3.4.2015, από τον Εισαγγελέα Πλημ/κών Αθηνών, με το με αριθμό ΕΓ .../3.4.2015 έγγραφό του, ενώπιον του Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών λόγω δικής του αρμοδιότητας κατ' άρθρο 308 Α ΚΠοινΔικ... Ως εκ της παραπάνω περιγραφείσας διαδικαστικής πορείας της προκειμένη ποινικής δικογραφίας, η προσφυγή του κατηγορουμένου ..., υποβλήθηκε ενώπιον του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών στις 3.2.2015, ήτοι σε χρόνο κατά τον οποίο (1ον) είχε ήδη περατωθεί η κύρια ανάκριση, αφού η δικογραφία είχε διαβιβασθεί από τις 28.1.2014 στον παραπάνω Εισαγγελέα και (2ον) ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών Αθηνών δεν είχε εισέτι υποβάλει την δικογραφία κατ' άρθρο 308 Α ΚΠοινΔικ, στον Εισαγγελέα Εφετών Αθηνών (τρόπος ουσιαστικής περάτωσης της κυρίας ανάκρισης, ο οποίος προβλέπεται από το παραπάνω άρθρο για τα κακουργήματα, μεταξύ άλλων, των νόμων 2523/1997 και 2960/2001), ενέργεια που έλαβε χώρα στις 3.4.2015.

Ο νόμος δεν προβλέπει πιο όργανο είναι αρμόδιο σε αυτή τη διαδικαστική φάση να αποφασίσει για παρόμοια προσφυγή επί τέτοιων εγκλημάτων. Ενόψει, ωστόσο, της (1ον) επελθούσης ήδη τυπικής περάτωσης της ανακρίσεως – δοθέντος ότι, κατά την κρίση του Συμβουλίου τούτου δεν υφίσταται αβεβαιότητα περί του νομίμου πέρατος αυτής... και (2ον) προδιαγεγραμμένης δικονομικής πορείας της υποθέσεως (ουσιαστική περάτωση της κύριας ανακρίσεως με παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο με

απευθείας κλήση του, μετά από σύμφωνη γνώμη του Προέδρου Εφετών – άρθρο 308 Α παρ. 1 εδ. τελευταίο ΚΠοινΔικ), ορθό είναι, να θεωρηθεί το Συμβούλιο Εφετών Αθηνών αρμόδιο για την εξέταση της υπό κρίση προσφυγής...».

3. Με την υπ' αριθμ. 670/2016 απόφασή του*, μετά την άσκηση αναιρέσεως από τον Εισαγγελέα του ΑΠ, ο Αρειος Πάγος εξαφάνισε το βούλευμα του Συμβουλίου Πλημ/κών, για υπέρβαση εξουσίας, κρίνοντας ότι:

3.1. Στα μεν κακουργήματα του άρθρου 308 παρ. 1 ΚΠοινΔ, η ανάκριση περατώνεται από το Συμβούλιο Πλημ/κών, με το εκδοθησόμενο βούλευμά του, στα δε κακουργήματα, που αναφέρονται στο άρθρο 308 Α ΚΠοινΔ, η ανάκριση περατώνεται με τη διαβίβαση της δικογραφίας από τον Εισαγγελέα Πλημ/κών στον Εισαγγελέα Εφετών.

3.2. Ετσι, εάν προταθεί, από τον κατηγορούμενο, μία εκ των ακυροτήτων της προδικασίας του άρθρου 171 παρ. 1

“ η ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών εκκρεμότητα της υποθέσεως άρχεται από της διαβίβασης (υποβολής) της σχετικής δικογραφίας από τον Εισαγγελέα Πλημ/κών στον Εισαγγελέα Εφετών, αφού, μέχρι το σημείο εκείνο, η κατ' εξαίρεση περάτωση της ανάκρισης, δεν έχει ακόμη κηρυχθεί ”

ΚΠοινΔ, ενόσω η δικογραφία ευρίσκεται ακόμη στον Εισαγγελέα Πλημ/κών και πριν την υποβολή (διαβίβαση) της στον Εισαγγελέα Εφετών (εάν το κατηγορούμενο αδίκημα αφορά τις περιπτώσεις του άρθρου 308 Α παρ. 1 ΚΠοινΔ), τότε το Συμβούλιο Πλημ/κών είναι αρμόδιο να κρίνει επί της ουσίας των αιτιάσεων του κατηγορουμένου, εφόσον η περάτωση της ανάκρισης δεν έχει, ακόμη, λάβει χώρα.

3.3. Επομένως, η ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών εκκρεμότητα της υποθέσεως άρχεται από της διαβίβασης (υποβολής) της σχετικής δικογραφίας από τον Εισαγγελέα Πλημ/κών στον Εισαγγελέα

Εφετών, αφού, μέχρι το σημείο εκείνο, η κατ' εξαίρεση περάτωση της ανάκρισης, δεν έχει ακόμη κηρυχθεί.

4. Στην περίπτωση, δε, που κρίθηκε από την απόφαση του Αρείου Πάγου, εφόσον ο κατηγορούμενος κατέθεσε την ένστασή του ενώπιον του Συμβουλίου Πλημ/κών την 3.2.2015, ενόσω η δικογραφία δεν είχε υποβληθεί από τον Εισαγγελέα Πλημ/κών στον Εισαγγελέα Εφετών (: διαβιβάστηκε την 3.4.2015, ήτοι σε χρόνο μεταγενέστερο της κατάθεσης της ενστάσεως), το Συμβούλιο Πλημ/κών υπέπεσε σε ξεκάθαρη και πρόδηλη υπέρβαση της εξουσίας του και, ειδικότερα, περί της κρίσης του ότι αρμόδιο Δικαστικό Συμβούλιο, για να κρίνει επί της ενστάσεως, είναι το Συμβούλιο Εφετών. ●

* Το κείμενο της απόφασης δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων (www.hcba.gr)

novacriminalia

Περιοδική Έκδοση της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων

Συντακτική Επιτροπή: Ι. Αναστασοπούλου, Ν. Βιτώρος, Π. Κουρελέας, Π. Πανταζής, Β. Πετρόπουλος

Καλλιτεχνική επιμέλεια, σελιδοποίηση:

Ίνα Μελέγκκογλου - altsys.gr

© Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων

Εμμανουήλ Μπενάκη 24, 106 78 Αθήνα

T.: 210 3820125, 6944506619

F.: 210 3820112

E-mail: hcba@otenet.gr

<http://www.hcba.gr>

